

Odborná veřejnost nesouhlasí se záměrem zrušení přírodní rezervace Údolí Oslavy a Chvojnice

Tisková zpráva
České společnosti pro ekologii
České botanické společnosti
České společnosti entomologické

Varujeme před neuváženým postupem při územní ochraně vysoce cenné přírodní oblasti

Ministerstvo životního prostředí oznámilo zrušení největší přírodní rezervace v České republice, PR Údolí Oslavy a Chvojnice v kaňonech stejnojmenných řek na hranici Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje. Na necelé třetině jejího území mají vzniknout dvě národní přírodní rezervace. Proti záměru protestují přírodovědci nejrůznějších oborů, svůj nesouhlas vyjádřilo i několik odborných společností.

„Hlavním problémem je, že rezervaci se po desetiletí nedostávalo potřebné péče. Velká část cenných lesostepí a stepí zarostla lesem. Na mnohá místa zase byly vysazovány jehličnaté monokultury,“ říká prof. David Storch, předseda České společnosti pro ekologii, která se záměrem Ministerstva nesouhlasí. Řešením je podle něj náprava situace, nikoli zmenšení chráněného území. „Chráněná území musejí být co největší, aby v nich ohrožené organizmy měly šanci přežít.“

Vytýčení nových rezervací ale dle řady odborníků nebere ohled na rozšíření mnoha ohrožených i zákonem chráněných organismů, které mají rezervace chránit. Ministerstvo podle nich ignorovalo dostupné informace i odborné názory znalců území. „Jedním z hlavních cílů připravované rezervace má být péče o chráněného a kriticky ohroženého motýla jasoně dymnivkového, jenomže plocha, na které jasoni žijí, v rezervaci vůbec nebude!“ říká entomolog a ochránce přírody Ing. Václav Křivan z ČSOP Chaloupky, který státní ochranu přírody na problém opakovaně upozorňoval. Podobně mají zmenšené rezervace chránit řeřišničník skalní. „Místo nejbohatšího výskytu této silně ohrožené rostliny se ale do nových rezervací také nedostalo.“ upozorňuje botanička RNDr. Ester Ekrťová.

Přírodovědci nesouhlasí ani s plánovanými způsoby péče. „Říční kaňony bývají díky přirozené pestrosti stanovišť centry přírodní rozmanitosti. Srovnání leteckých snímků z 50. let a ze současnosti ale ukazuje, že krajina v těchto územích velmi rychle zarůstá. Unikátní stepi a lesostepi plné ohrožených druhů zarůstají hustým lesem, který je biologicky podstatně chudší.“ vysvětluje prof. Karel Prach z České botanické společnosti, která se rovněž vyjádřila proti realizaci záměru.

Většina lesů v nových rezervacích má být ponechána samovolnému vývoji. Ten vede k hustému lesu. Mohlo by se zdát, že přísnější režim zlepší ochranu území. S tím ale nesouhlasí docent Jan Farkač z České společnosti entomologické. „Jeden z našich nejkrásnějších a nejohroženějších brouků, zákonem chráněný krasec dubový potřebuje k životu staré, osluněné duby.“ říká. „Ale staré duby v hustém lese nejsou osluněné, v konkurenci mladších stromů navíc rychle hynou.“ Na špatně nastavený režim podle něj doplatí také mezinárodně chránění brouci tesařík obrovský a páchník hnědý. Rozloha ploch, na kterých má být v rezervaci o staré duby pečováno, je podle něj zcela nedostatečná.

„Zarůstání otevřených lesů a bezlesí je významnou příčinou ochuzování naší přírody“ upozorňuje Lukáš Čížek, jeden z autorů článku, který problém rozebírá v dubnovém čísle časopisu Vesmír. „Je nezbytné lesy prosvětlit, pást v nich. A vůbec pečovat o rezervace tak, aby to vyhovovalo ohroženým organismům, které v nich žijí. Zní to jako samozřejmost, ale velmi často se to neděje.“ upozorňuje Čížek.

Místo potřebné péče chce ale ochrana přírody vytvořit uniformní území převážně s lesy ponechanými samovolnému vývoji. Zároveň se dobrovolně vzdává možnosti ovlivňovat podobu podstatné části jednoho z nejvýznamnějších kaňonů u nás tím, že přírodní rezervaci o rozloze 2310 ha chce nahradit

dvěma malými národními přírodními rezervacemi (celkem asi 757 ha). Tyto snahy odrážejí nepochopení příčin ochuzování naší přírody. Z pohledu ochrany přírodní rozmanitosti jsou záměrem nesmyslným a nebezpečným. Jeho hlavním výsledkem bude zánik mnoha populací ohrožených, reliktních a navíc často zákonem chráněných druhů rostlin a živočichů.

Kontakty:

Prof. David Storch, Ph.D., Předseda **České společnosti pro ekologii**, ředitel Centra teoretických studií Univerzity Karlovy a Akademie věd ČR,

e-mail: storch@cts.cuni.cz; tel. 603469579

Prof. RNDr. Karel Prach, CSc. předseda **České botanické společnosti**, Přírodovědecká fakulta Jihočeské univerzity.

e-mail: prach@prf.jcu.cz, tel.: 389032220

Doc. PaedDr. Jan Farkač, CSc., vědecký tajemník **České společnosti entomologické**; Fakulta lesnická a dřevařská, Česká zemědělská univerzita v Praze
farkac@fld.czu.cz, +420723104808

Mgr. Lukáš Čížek, Ph.D., Oddělení ekologie a ochrany přírody, Entomologický ústav BC AV ČR, ochrana biodiverzity a péče o chráněná území,

e-mail: cizek@entu.cas.cz, tel: +420 608 562 628

Ing. Václav Krivan, ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice, entomologie a ochrana přírody, místní znalec.

e-mail: vaclav.krivan@chaloupky.cz, tel: 721321281

RNDr. Libor Ekrt, Ph.D., Katedra botaniky, Přírodovědecká fakulta JU v Českých Budějovicích, botanika vyšších rostlin, vegetační mapování, monitoring a management chráněných území, editor botanického inventarizačního průzkumu Údolí Oslavy a Chvojnice, místní znalec

e-mail: libor.ekrt@gmail.com, tel: +420 605 384 356

Mgr. Jan Roleček, Ph.D., Oddělení vegetační ekologie, Botanický ústav AV ČR, botanik, spoluautor botanického inventarizačního průzkumu PR Údolí Oslavy a Chvojnice, místní znalec

e-mail: honza.rolecek@centrum.cz, tel: +420 608 972 107

Podklady:

Článek **Příliš divoká Oslava** v časopise Vesmír (<http://casopis.vesmir.cz/>):

<http://www.entu.cas.cz/~cizek/OslavaChvojnice/PrilisDivokaOslavaVesmir.pdf>

Oznámení návrhu na nové vyhlášení Národní přírodní rezervace Divoká Oslava a oznámení o možnosti seznámit se s novým návrhem plánu péče o ni vlastníků pozemků (MŽP, ze dne 11. prosince 2014, č.j. 79170/ENV/13)

http://portal.gov.cz/portal/publikujici/9gsaax4/informace/16172_doc.pdf

Oznámení návrhu na nové vyhlášení Národní přírodní rezervace Soutok Oslavy a Chvojnice a oznámení o možnosti seznámit se s novým návrhem plánu péče o ni vlastníků pozemků (MŽP, ze

dne 17. prosince 2014, č.j. 72293/ENV/14)

https://portal.gov.cz/portal/publikujici/9gsaax4/informace/16170_doc.pdf

Vyjádření **České společnosti pro ekologii** k záměru zrušení přírodní rezervace Údolí Oslavy a Chvojnice a péči o nástupnické rezervace

<http://www.cspe.cz/sites/default/files/downloads/news/vyjadrenicspe-oslava-final.pdf>

Vyjádření **České botanické společnosti** k záměru zrušení přírodní rezervace Údolí Oslavy a Chvojnice a péči o nástupnické rezervace

http://www.natur.cuni.cz/CBS/uploads/Main/oslava_chvojnice.pdf

Vyjádření **České společnosti entomologické** k záměru změny statutu a výměry přírodní rezervace „Údolí Oslavy a Chvojnice“:

http://www.entospol.cz/sites/default/files/Vyj%C3%A1d%C5%99en%C3%AD_%C4%8CSE_Oslava%20%26%20Chvojnice.pdf

Fotografie (ke stažení zde: <http://www.entu.cas.cz/~cizek/OslavaChvojnice/>):

StranPlánice – květnatá stráň na svahu Plánic je jedním z center diverzity rostlin a výskytu vzácných a chráněných druhů. Pestrá rostlinná společenstva zarůstají postupně stromy a keři. Foto: Libor Ekr
UstiChvojniceOdKetkovskéhoHradu – Pohled na soutok Oslavy a Chvojnice od Ketkovského hradu směrem na západ ukazuje hlavní problémy území, kterými jsou výsadby jehličnanů a zarůstání lesem. Foto: Václav Křivan

SkalyPodKetkovskýmHradem – Skalní lesostep pod Ketkovským hradem je stále ještě velmi cenná. Množství keřů a stromů v záběru ale jasně ukazuje, že zarůstá. Během pár let dokáží stromy a keře zastínit i takováto místa. Podobná stanoviště zde v nedávné minulosti zaujímala podstatně větší rozlohy než dnes. Foto: Václav Křivan

GlorietVyhlička – Novogotický altán postavený na vyhlídce nad údolím řeky Oslavy r. 1830 zarostl lesem tak, že z vyhlídky není skoro nic vidět. Foto: Jan Roleček

BroukTesarikStenurella septempunctata – Larvy tohoto krásného brouka tesaříka se živí trouchnivým dřevem. Ani jemu ale rozpínání lesa nesvědčí. Potřebuje prosluněné, květnaté stráně, kde dospělci sedají na květech. Většina takových stránek ale zarostla, takže brouk nejspíš už vyhynul v Čechách a dnes přežívá jen na pár místech jižní Moravy, kde byl v minulém století velmi hojný. Foto: Václav Křivan

KrasicDubovy – Larva tohoto až 2,5 cm velkého brouka se vyvíjí v tvrdém, mrtvém a osluněném dřevě velmi starých dubů. Takové rostly v řídkých pastevních lesích, které dnes bez pastvy zarůstají a staré duby v nich hynou. Ve většině rezervací, kde krasic dubový dosud přežívá, chybí potřebná péče, takže v nich prakticky nemá šanci přežít. Foto: Václav Křivan

Tesařík obrovský – Tento mezinárodně chráněný brouk také potřebuje staré duby. O ty ale ve většině rezervací není náležitě pečováno. Přerůstají je mladší stromy a duboví staříci umírají. Ochrana přírody tak odpovědnost za přežití tohoto druhu u nás přehazuje na bedra správců obor, zámeckých parků a rybníčních hrází. Foto: Václav Křivan

JasonDymnivkovy – Motýl, který dokáže žít od nížin po horní hranici lesa. Přesto z většiny našeho území vymizel. Housenka totiž potřebuje osluněné dymnivky. Ty ale rostou hlavně v lese, takže motýl přežívá na pasekách nebo v lesních lemech. V hospodářských lesích bývají paseky příliš daleko od sebe, v rezervacích zase nebývají žádné. V PR Údolí Oslavy a Chvojnice motýl přežil jen v pruhu lesa pod dráty vysokého napětí. Stromy totiž nesmí zasahovat do drátů, takže jsou pravidelně káceny. Tato plocha se ale má po plánovaném zmenšení ocitnout mimo rezervace. Přitom ochrana tohoto motýla má být jedním z hlavních cílů jedné z plánovaných rezervací. Foto: Martin Hrouzek

OrchidejJazycekJadransky – tato mimořádně vzácná orchidej roste na výslunných lesostepních stráních a ve světlých lesích. Na Moravě byla známa z několika lokalit v prostoru mezi Náměští nad Oslavou, Znojmem, Brnem a Mikulovem. Poslední populace dnes přežívá právě v údolí Oslavy. Kdysi byla velmi početná, dnes se pohybuje na hranici vymření. Foto: Jan Roleček